

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

președinte

judecători

Țurcan Anatolie

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

examinând, fără citarea părților, admisibilitatea recursului declarat de avocatul Nicoară Vasile, în numele inculpatului Bîrcă Viorel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023,

c o n s t a t ă :

1. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se află spre examinare dosarul cu nr. 1-698/2021 de învinuire a lui Bîrcă Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Potrivit materialelor, la 16 martie 2021 a fost format completul de judecată: Cucerescu Ana – președinte, Păun Petru și Beșelea Eugeniu – judecătorii.

Având în vedere că, în luna martie 2022 a expirat mandatul de judecător acordat pe un termen de 5 ani a judecătorului Beșelea Eugen acesta a fost înlocuit, prin dispoziția președintelui instanței, cu judecătorul Beșliu Ludmila.

La 14 decembrie 2022, complet de judecată în noua componență a decis acordarea unui termen de 2 luni judecătorului intervenit în proces, pentru a face cunoștință cu materialele dosarului.

Prin încheierile protocolară și motivată a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 07 februarie 2023 a fost dispus în baza prevederilor art. 31 Cod procedură penală reluarea cercetării judecătorești.

Judecătorul Cucerescu Ana a expus opinie separată, potrivit căreia se impune soluția de a continua cercetarea judecătorească și nu de a o relua.

2. Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, procurorul Muntean Victor a declarat recurs solicitând repunerea în termen, admiterea recursului, casarea integrală a încheierii cu constatarea încălcărilor de procedură admise la examinarea cauzei de către instanță.

3. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023 a fost admis recursul și casate încheierile protocolară și motivată din 07 februarie 2023.

3.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța a statuat că în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care cauza se judecă în fond de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. Judecătorului care intervine în proces i se oferă timp pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti pentru participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea

judecătorului în condițiile prezentului alineat nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Judecătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsă lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

La caz, motivul înlocuirii unui membru a judecătorului este un factor administrativ – expirarea de drept a împuternicirilor judecătorului Beșelea Eugeniu, iar modificarea completului (a avut loc la etapa avansată de examinare a cauzei, fiind cercetate probele acuzării, apărării, precum și finalizată audierea inculpatului, speței fiindu-i aplicabile norma expusă supra care se completează și prin practica CtEDO, (hotărârea *Skaro versus Croația*).

Tot în susținerea soluției adoptate, instanța a făcut referire la practica Curții Constituționale care, în decizia nr. 71/2019 din 14 mai 2019 de inadmisibilitate a sesizării nr. 90g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a art. 31 alin. (3) Cod de procedură penală, a statuat că „*legea prevede că judecătorului care intervine în proces i se oferă timp „pentru a lua cunoștință de materialele cauzei” și „pentru a se pregăti pentru participarea de mai departe în proces” [teza a II-a de la art. 31 alin. (3) Cod], Curtea observă că în cauza P.K. versus Finlanda, CtEDO a menționat că disponibilitatea proceselor-verbale a ședințelor de judecată în cadrul cărora au fost audiați martorii compensează, în mare măsură, neîndeplinirea cerinței nemijlocirii în cadrul procesului.*

Totodată, Curtea observă că norma contestată îi permite judecătorului care intervine în proces să solicite repetarea unor acțiuni procesuale care au fost efectuate în ședință în lipsa lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare [teza a III-a de la art. 31 alin. (3) din Cod]. Curtea apreciază că acest text de lege corespunde exigențelor stabilite de către CtEDO în cauza Beraru v. România, 18 martie 2014, § 64, potrivit cărora o modificare adusă compunerii instanței de judecată ulterior audierii unui martor important ar trebui să determine, în mod normal, o nouă audiere a martorului respectiv.

Astfel, Curtea observă că, deși art. 31, alin.(3) Cod de procedură penală permite continuarea examinării cauzei în caz de schimbare a unui judecător din cadrul completului de judecată format din trei judecători, norma în discuție asigură suficiente mijloace pentru ca judecătorul care intervine în proces să poată înțelege în mod corespunzător probele și argumentele prezentate de către părți și să ia o decizie în cunoștință de cauză. Acest fapt îi permite Curții să constate că norma contestată dispune de suficiente garanții care asigură o conciliere a principiului nemijlocirii în cadrul procesului penal, pe de o parte, și obligația instanțelor judecătorești de a examina cauzele aflate pe rol într-un termen rezonabil, pe de altă parte.”

Raportând constatările s-a atestat că judecătorului nou intervenit Beșliu Ludmila, i-a fost oferit suficient termen pentru a face cunoștință cu materialele cauzei (14 decembrie 2022 – 07 februarie 2023,) inclusiv de cele cercetate în instanță, termen pentru a se pregăti pentru participarea de mai departe în proces, au fost puse la dispoziție toate volumele dosarului penal, care în urma luării cunoștință cu dosarul era în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsă sa, dacă ar fi avut de concretizat chestiuni suplimentare, fapt care nu a fost vociferat.

Prin urmare, nu urma a fi dispusă reluarea judecării cauzei de la început, luând în considerare prevederile legale enunțate dar și complexitatea cauzei, etapa avansată

de examinare a cauzei, raportate la obligația instanței de a examina cauza într-un termen rezonabil.

4. În conformitate cu prevederile art. 466 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de recurs a devenit irevocabilă.

5. Recurs declară avocatul Nicoară Vasile, în numele inculpatului Bîrcă Viorel, prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a recursului procurorului ca fiind inadmisibil, pe motiv că încheierile protocolară și motivată din 07 februarie 2023 nu pot fi supuse recursului, legea indicând la supunerea căii de atac odată cu fondul cauzei. Mai mult, completul de judecată a Curții de Apel Chișinău ce a judecat recursul este unul specializat (materie contravențională și activitatea judecătorului de instrucție), fiind încălcată competența funcțională.

6. Examinând admisibilitatea recursului declarat în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente:

Cu titlu preliminar, completul de judecată menționează că din interpretarea art. XI alin. (3) Legea nr. 246 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 rezultă că *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului*, procedura de judecare urmând a fi efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În speță, apărarea a depus recurs până la 01 septembrie 2023, astfel că recursul se judecă în temeiurile în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, cu referire la temeiuri (*în redacția Codului de procedură penal cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*), completul de judecată reține că o hotărâre judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal, cu excepția cazului când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

La fel, Codul de procedură penală prevede că persoana are dreptul de a beneficia atât de o judecată în primă instanță, de căile ordinare de atac (apelul și recursul) cât și posibilitatea exercitării căii de atac extraordinare (revizuirea), singura condiție fiind ca acestea să fie exercitate atunci când se examinează fondul cauzei (expunerea asupra învinuirii sau asupra chestiunilor, ce potrivit normelor de procedură penală, pot fi soluționate prin încheieri atacate separat cu recurs).

Verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma celor invocate de recurent, completul de judecată atestă că, în cauza deferită judecării, prima instanță prin încheierile protocolară și motivată din 07 februarie 2023 a soluționat o chestiune de procedură (reluarea judecării cauzei de la început în legătură cu modificarea componentei completului de judecată), fără a soluționa fondul cauzei. Tot în acest context, s-a expus și Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău prin decizia din 11 aprilie 2023.

Totodată, se remarcă și faptul, că dezacordul recurentului cu concluziile instanței este o opinie proprie a autorului recursului, care solicită casarea hotărârii instanței ierarhic-inferioare, dar aceste argumente nu constituie viciul fundamental valabile pentru o redeschidere a procesului penal, or instanțele nu s-au expus asupra fondului

cauzei (judecarea cauzei penale în fond, apel și respectiv în recurs), ci asupra unei chestiuni de procedură.

Astfel, reieșind din faptul că art. 119 Constituția RM stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii”, iar art. 2 §1, Protocolul nr. 7 CoEDO garantează dreptul persoanei declarate vinovate de comiterea unei infracțiuni de către un tribunal să ceară examinarea „declarației de vinovăție” sau a „condamnării” de către o instanță superioară, completul de judecată constată că recursul declarat de avocatul Nicoară Vasile, în numele inculpatului Bîrcă Viorel urmează a fi respins.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Respinge recursul declarat de către avocatul Nicoară Vasile, în numele inculpatului Bîrcă Viorel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie